
EESTI RAAMATUKOGUHOIDJATE ÜHING

ÜRO SÄÄSTVA ARENGU EESMÄRGID

Tuuliki Tõiste

ERÜ juhatuse esimees, uue mõtte tööühma liige

Mäluasutuste talveseminar 7.-8. märts 2023

MIS JA KES?

IFLA JA EBLIDA

<https://librarymap.ifla.org/>

LIBRARY MAP OF THE WORLD

HOME | **SDG STORIES** | COUNTRIES | CONTRIBUTORS | ABOUT

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS & LIBRARIES
The UN 2030 Agenda for Sustainable Development is a framework of 17 Sustainable Development Goals (SDGs) spanning economic, environmental and social development. SGD stories demonstrate how libraries and access to information contribute to improved outcomes across all SDGs. Select a country to see relevant stories.
[SUBMIT YOUR STORY](#)

34 Countries
56 Stories
Select a country to view stories.

- GOAL 1. No Poverty
4 Stories
- GOAL 2. Zero Hunger
4 Stories
- GOAL 3. Good Health and Well-Being
10 Stories
- GOAL 4. Quality Education
40 Stories

The EBLIDA Matrix

What is EBLIDA Matrix?

The EBLIDA Matrix is the EBLIDA contribution to the Europe 2030 Agenda. As the European Bureau of Library Associations, we are offering this service to European libraries - how to be involved in the implementation of the Europe 2030 Agenda for Sustainable Development.

A grid of 17 Sustainable Development Goal icons, numbered 1 through 17. Each icon includes a number, the goal name, and a representative symbol. The goals are: 1. No Poverty (family), 2. Zero Hunger (bowl), 3. Good Health and Well-Being (heart), 4. Quality Education (book), 5. Gender Equality (gender symbol), 6. Clean Water and Sanitation (water tap), 7. Affordable and Clean Energy (sun), 8. Decent Work and Economic Growth (bar chart), 9. Industry, Innovation and Infrastructure (cubes), 10. Reduced Inequalities (scales), 11. Sustainable Cities and Communities (buildings), 12. Responsible Consumption and Production (infinity symbol), 13. Climate Action (globe), 14. Life Below Water (fish), 15. Life on Land (tree), 16. Peace, Justice and Strong Institutions (scales), 17. Partnerships for the Goals (interlocking circles).

<http://www.eblida.org/activities/the-eblida-matrix.html>

KUIDAS EDASI?

KÕIGEPEALT TULI ENDALE SELGEKS TEHA, MILLEGA TEGU
JA KUIDAS RAAMATUKOGUD TEEMAGA HAAKUVAD

- Eesti 2035
- Seos valdkondlike arengukavadega, sh nt kultuuri, haridusvaldkonna jpt
- Kohalike omavalitsuste roll
  - Raamatukogud kui KOV asutused

Viis strateegilist sihti

Inimene

Arukas, tegus
ja tervist hoidev

Ühiskond

Avatud, hooliv
ja koostöömeelne

Majandus

Tugev,
uuendusmeelne
ja vastutustundlik

Elukeskkond

Kõigi vajadusi
arvestav, turvaline
ja kvaliteetne

Riigivalitsemine

Uuendusmeelne,
usaldusväärne
ja inimesekeskne

Üleilmsed säästva arengu eesmärgid

Demokraatlik ja turvaline riik,
kus säilib ja areneb eesti rahvus, keel ja kultuur

<https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:702980/433773/page/1>

PRAKTILISED NÄITED: SDG 4 KVALITEETNE HARIDUS

Eesti 2035 alajaotises **arukas, tegus ja tervist hoidev inimene** sisaldub kolm ÜRO eesmärki:

- SDG 2: kaotada näljahäda
- SDG 3 tervis ja heaolu, sh vaimne tervis
- **SDG 4** kõigile on tagatud kaasav ja õiglane **kvaliteetne haridus ning elukestva õppe võimalused**

Raamatukogude roll on säilitada võrdne, tasuta juurdepääs infomaterjalidele, kultuurile ja ka meelelahutusele, olla vahendajaks erinevate sündmuste ja teavituskampaniate elluviimisel

---

ERÜ MÖTTETALGUD 2021

- *8. mõttetalgud 2021. aasta kevadel: ÜRO säästva arengu eesmärgid:*

Eesmärk viia SDG ja Eesti 2035 dokumendid raamatukogutöötajateni, selgitada „lihtsas keeles“, millega tegu ja kuidas raamatukogud oma tegevustega haakuda saavad.

- [Arukad, tegusad ja tervist hoidvad inimesed](#)
- [Hooliv, koostöömeelne ja avatud ühiskond](#)
- [Tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik majandus](#)
- [Kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteete elukeskkond](#)
- [Uuendusmeelne, usaldusvääre ja inimesekeskne riigivalitsemine](#)

Valiti välja ettepanekud Euroopa säästva arengu nädala kampaaniaks

<https://bibliumt.wordpress.com/2021/06/28/8-mottetalgute-kokkuvote/>

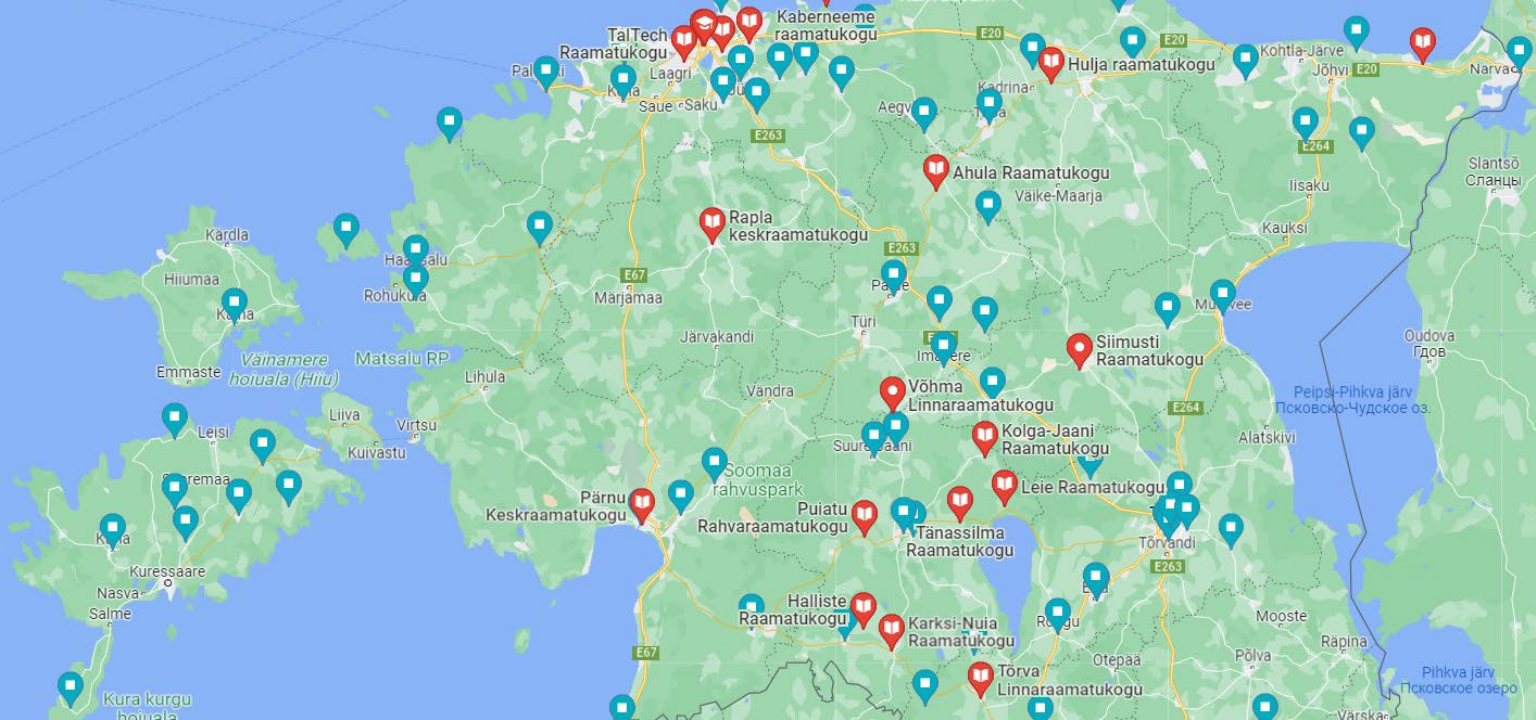
MÖTTETALGUTE TÖÖLEHT

- Iga eesmärgi juurde sai kirja, mida raamatukogud teha saavad

Ülevaade ja kokkuvõte:

<https://bibliumt.wordpress.com/2021/06/28/8-mottetalgute-kokkuvote/>

4. KÕIGI VAJADUSI ARVESTAV, TURVALINE JA KVALITEETNE ELUKESKKOND		
 <p>Elukeskkonna kujundamisel arvestatakse kõigi inimeste vajadustega ning otsustes järgitakse läbivalt kvaliteetse ruumi põhilusid ja kaasava disaini põhimõtteid, et tagada igatüüpi inimesele nii vaimse, füüsilise kui ka digiruumi ligipääsetavus ja mugavus. Kasutusel on uuenduslikud tehnoloogiad ja looduslähedased lahendused, mis vähendavad ajakulu vahemaade läbimisel ja tagavad hea elukeskkonna terves Eestis.</p> <p>Elukeskkond on turvaline ning avaliku ruumi planeerimisel eelistatakse ohutut ja turvalist ning tervist toetavat käitumist soodustavaid lahendusi, mis tagavad ligipääsetavust. Turvaline elukeskkond loiakse igatüüpi koostöös.</p> <p>Elukeskkond on kvaliteetne ja seda planeeritakse püüdnud ja looduse elurikkust hoidvalt. Inimesed on ruumiteadlikud ning ruumiotsused parandavad nende ühistegevust ja osalust võimalusi.</p>		
ÜLEMAAILMSED SÄÄSTVA ARENGU EESMÄRGID JA MÄRKSONAD	TÄNANE OLUKORD	MIDA TULEB TEHA
<p>6 Tagada kõikidele joogivesi ja kanalisatsioon ning veevarude säästev majandamine. Kõikidele juurdepääs ohutule ja taskukohasele <i>joogiveele</i> ning <i>kanalisatsioonile</i> ja hügieenile. <i>Magevee säästlik kasutamine.</i> Kaitsta ja taastada <i>veega seotud ökosüsteeme.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raamatukogus on võimalus oma joogipudelit täita 	
<p>9 Ehitada vastupidav taristu, tootada kaasavat ja säästvat industrialiseerimist ning innovatsiooni. Kvaliteetne, usaldusväärne, säästlik, vastupidav, taskukohane ja kättesaadav <i>taristu</i>, <i>scalhulgas</i> piirkondlik ja piiritulene taristu, et toetada majandusarengut ja inimeste heaolu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Digilõhe vähendamine, digiruumi ligipääsetavus ja mugavus, uued e-õpet toetavad keskkonnad, riigiteenuste kasutamiseks üks pöördumispunkt 	
<p>11 Muuta linnad ja asulad kaasavaks, turvaliseks, vastupidavaks ja säästvaks. <i>Kaasav ja jätkusuutlik linnastumine.</i> Ohu kvaliteet, jäätmekäitlus, kliimamuutustega kohanemine, turvalisus, ressursitõhusus, rohcalad. Piirkondade tark planeerimine. Maailma <i>kultuuri- ja looduspärandi kaitse.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kvaliteetne ruum, kaasav disain, raamatukogude hoovialad ja juurdepääs jala ja ühistranspordiga 	
<p>12 Tagada säästev tarbimine ja tootmine <i>Loodusvarade säästev majandamine ja rõhus kasutamine.</i> Ressursitõhususe ja säästva arengu arvestamine ettevõtete aruandluses, <i>riigihangetel.</i> Säästva arengu põhimõtted turismis. <i>Teadlikkuse kasvatamine</i> säästvast arengust ning loodusega kooskõlas olevast eluviisist.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ajakulu vähenemine vahemaade läbimisel, valguse ja soojuste jagamine, üritustel ühekordsete nõude vältimine. • Asjade laenamine, remontimine ja uuesti kasutamine 	
<p>13 Võtta kiiresti meetmeid kliimamuutuste ja nende mõjuga võitlemiseks Riikide vastupidavus kliimaga seotud ohtudele ja suurlikkus <i>kohaneda kliimamuutustega. Teadlikkuse suurendamine ning suutlikkuse tõstmine</i> kliimamuutuste leevendamise, nende kohanemise, mõjude vähendamise ja varase hoiatamise valdkonnas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teadlikkuse tõstmine ürituste ja näitustega • Juurdepääsu võimaldamine usaldusväärsele (teadus)infole • Ka digiprügi on prügi (nt ühe pildiga e-maili saatmine tekitab 50g CO2) • Teadlikkuse tõstmine ürituste ja näitustega 	
<p>14 Kaitsta ja kasutada säästvalt ookeane, meresid ja mere elusressursse, et saavutada säästev areng. <i>Mere saastamise vältimine ja vähendamine.</i> <i>Mere- ja rannikuökosüsteemide säästev haldamine ja kaitse. Lõpp üleliigile.</i> Väikestele <i>käsitööstustele kalurite</i> juurdepääs mereressurssidele ja turgudele</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toidu raiskamise vältimine, tervislike valikute pakkumine 	
<p>15 Kaitsta ja taastada maismaa ökosüsteeme ning propageerida nende säästvat kasutamist; majandada metsi säästvalt, võidelda kõrbestumisega ning peatada ja pöörata ümber pinnase halvenemine ja bioloogilise mitmekesisuse hävimine. Kõikide <i>metsalike säästev majandamine</i>, rikutud metsade taastamine, metsade uuendamine. <i>Looduslike elupaikade</i> seisundi halvenemise vähendamine, <i>bioloogilise mitmekesisuse</i> hävimise peatamine, ohustatud liikide kaitse. Lõpp kaitsealuste taime- ja loomaliikide <i>salaküttimisele.</i> <i>Võõrliikide</i> mõju vältimine ja vähendamine.</p>		

9. ERÜ MÕTTETALGUD

- Mida raamatukogud saavad rohepöörde vaates realselt teha?
- Raamatu elukaar ja kuidas anda raamatule uus elu
- Loomer raamatukogudele rohepöörde tööriistakasti

UMT MÕTTETALGUD vol 9:

Kestlik raamatukogu

Kolmapäeval, 18. mail 2022

kell 11.00–16.00

Viljandi Linnaraamatukogus

PÄEVAKAVA

11.00 Ettekanded

- Reet Mägi TÜ Loodusmuuseumist räägib rohemuuseumitest
- Helen Sooväli-Sepping Tallinna Tehnikaülikoolist kõneleb raamatukogu ruumist
- Veronika Raudsepp Linnupuu teeb kokkuvõtte küsitlusest „Kui rohelised me oleme?“

12.30 Lõunapaus oma valikul lähedalolvates söögikohtades (omal kulul)

13.30 Maailmakohvikud

15.30 Kokkuvõtted

RSVP: 16. mai 2022 <https://forms.gle/MTCERJk1mkusRzha6>

RAAMATUKOGUDE ELU HEAKSI!

<https://bibliumt.wordpress.com/2022/06/29/18-mail-2022-toimusid-viljandis-9-mottetalgud-kestlik-raamatukogu/>

Õhtul heida mobla peost,
naudi hüva paberteost.

Õeldud on, et enne und
nahus olla tuleb tund.

Ekraanipaastu info ja
abivahendite laenutus
raamatukogudes üle
Eesti

EUROOPA
SÄÄSTVA
ARENGU
NÄDAL
20.-26. SEPTEMBRIL

EESTI RAAMATUKOGUHOIDJATE
ÜHING ESTONIAN LIBRARIANS ASSOCIATION

Lugemiselamust jaga #öökapiraamat

ESDW JA EESTI RAAMATUKOGUD

EUROPEAN
SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
WEEK
20.-26. SEPTEMBER

- Loomes ühiselt traditsiooni tähistades septembri lõpul toimuvat Euroopa säästva arengu nädalat kampaniaga „**Tund enne und mobla peost, naudi teost!**“
- Näitame üheskoos raamatukogu olulist rolli inimeste vaimse tervise ja targa riigi ning eesti keele jätkusuutlikkuse tagamisel: **meie kampania toetab ÜRO säästva arengu eesmärke 3, 4, 11, 12, 13, 18**

https://esdw.eu/search/?search_query=&meta_wpl_event_end_date=2022-01-01%3A2022-12-31#results

---

MIKS JA KUIDAS EDASI?

- Mõtestada veelgi paremini, mida juba teeme
  - Rääkida ja tõsta teadlikkust nii raamatukogude kui ka raamatukogu kasutajate seas
  - Teha edaspidi süvenenumalt ja optimaalsemalt, mõista, et teema on lai ja keerukas
  - Kestlik mõtteviis peab kajastuma konkreetsetes tegevusplaanides koos vastutajate ja finantseerimisallikatega
  - Näha, et raamatukogudel on roll ja kohustus: **RAAMATUKOGUD ELU HEAKS!**
-

KAS SEE SLAIDIRIDA ON...

...säilitamist väärt?

...vajalik mingis vormis säilitada ja kättesaadavaks teha?

...ühekordseks kasutamiseks?

...koostamiseks kulunud aja ja energia optimaalne kasutus?

...kestliku arengu seisukohal olulise muudatuse mõjutaja?
